

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«ВІННИЦЬКИЙ ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ КОЛЕДЖ»**

**Факультет педагогіки та фінансово-економічної діяльності
Кафедра суспільно-гуманітарних наук**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступник директора з навчальної роботи
Оксана КОГУТЮК
«30» серпня 2024 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
З ФІНАНСОВЕ ПРАВО**

освітньо-професійної програми **Фінанси, банківська справа та страхування**
підготовки бакалавра
за галуззю знань **07 Управління та адміністрування**
спеціальності **072 Фінанси, банківська справа, страхування та**
фондовий ринок

Вінниця 2024

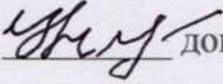
Робоча програма освітнього компонента 3 Фінансове право з підготовки бакалаврів за галуззю знань 07 Управління та адміністрування спеціальності 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок.

РОЗРОБНИК:

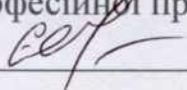
кандидат філософських наук **Ігор ЛИСАК**

СХВАЛЕНО

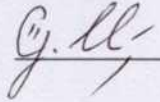
Вченою радою факультету педагогіки та фінансово-економічної діяльності «29» серпня 2024, протокол № 1

Голова Вченої ради доктор педнаук, проф. Наталія МИСЛІЦЬКА

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньо-професійної програми Фінанси, банківська справа та страхування Наталія ЄВДОКИМОВА

Робочу програму розглянуто і схвалено на засіданні кафедри суспільно-гуманітарних наук «28» серпня 2024, протокол № 1

Завідувач кафедри Анатолій ЛИСИЙ

1. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти / освітньо-професійний ступінь	Характеристика освітнього компонента
		Денна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 07 Управління та адміністрування	Обов'язкова
Змістових модулів - 2	Спеціальність 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок	Рік підготовки: 1-й
Загальна кількість годин – 90		Семестр: 1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 2		Лекції 30 год.
		Семінарські 15 год.
	Самостійна робота 45 год.	
	Ступінь вищої освіти – бакалавр	Вид контролю: екзамен

2. Мета, завдання, програмні компетентності та результати навчання

2.1. Мета, завдання освітнього компонента

Мета : опанування здобувачами вищої освіти механізму виникнення, зміни та припинення фінансово-правових відносин, здобуття ними глибоких системних знань норм права, які регулюють публічну фінансову діяльність та фінансово-правові відносини, що виникають в її процесі, а також засвоєння особливостей їх прояву у різних сферах цієї діяльності, та розуміння шляхів та методів розв'язання складних фінансово-правових проблем.

Завдання:

- знати відповідно до програми основні категорії та інститути фінансового права, уміти розкрити їх зміст; засвоїти основні положення нормативно-правових актів, що регулюють фінансові відносини; показати обізнаність з основних проблем реформування фінансового права;

- знати сутність і значення фінансового права, форми та методи правового регулювання фінансових відносин, нормативні джерела, які регулюють фінансові правовідносини;

- уміти правильно аналізувати фінансове законодавство, що регулює відносини у сфері фінансових правовідносин, правильно застосувати здобуті знання на практиці.

2.2. Програмні компетентності

2.2.1. Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в ході професійної діяльності у галузі фінансів, банківської справи та страхування або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.

2.2.2. Загальні компетентності

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК05. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.

ЗК06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

2.2.3. Спеціальні (фахові) компетентності

СК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

СК05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері фіскального, монетарного регулювання та регулювання фінансового ринку.

СК07. Здатність складати та аналізувати фінансову звітність.

СК09. Здатність здійснювати ефективні комунікації.

СК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.

2.3. Результати навчання

2.3.1. Програмні результати навчання за ОПП

ПР01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.

ПР02. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем.

ПР03. Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

ПР07. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПР08. Застосовувати спеціалізовані інформаційні системи, сучасні фінансові технології та програмні продукти.

ПР11. Володіти методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПР18. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.

ПР19. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.

ПР21. Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

ПР22. Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, розуміти цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

2.3.2. Результати навчання за освітнім компонентом.

Результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- сутність предмету, методи фінансового права, його понятійно-категоріальний апарат, джерела фінансового права, структуру й особливості фінансово-правових норм, а також особливості фінансових правовідносин;

- закономірності фінансових правовідносин, формування державної стратегії соціально-правового розвитку економіки, соціально-економічного прогнозування в системі державного регулювання економіки;

- особливості фінансового контролю, бюджетного устрою і бюджетного процесу, юридичної відповідальності за фінансові правопорушення;

- характерні риси податкових, кредитних, страхових, банківських і валютних правовідносин, а також специфіку фінансових перерозподільних відносин.

вміти:

- орієнтуватися у різних сферах фінансової політики та діяльності держави враховуючи положення нормативно-правових актів України при виконанні управлінських функцій;

- визначати специфіку формування публічних державних фондів коштів та фондів господарюючих суб'єктів;

- управляти, в межах своїх повноважень, діями персоналу щодо запобігання виникненню правопорушень у сфері економіки та розв'язувати складні фінансово-правові проблеми;

- сприяти заходам щодо впровадження в країні ефективного державного регулювання економіки та розвитку економічного мислення і правової культури.

3. Програма освітнього компонента

Змістовий модуль 1.

ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА ФІНАНСОВОГО ПРАВА.

Тема 1. Предмет і система фінансового права.

Сутність та визначення поняття «фінанси». Призначення та функції фінансів. Приватні та публічні (державні та органів місцевого самоврядування) фінанси. Фінансові ресурси та їх види. Поняття фінансової системи. Структурні елементи фінансової системи держави. Особливості фінансової системи України в сучасний період. Фінансова політика держави. Поняття та зміст публічної фінансової діяльності. Значення та організаційно-правові особливості фінансової діяльності держави та органів місцевого самоврядування. Принципи публічної фінансової діяльності. Правові форми і методи фінансової діяльності держави та органів місцевого самоврядування. Повноваження органів державної влади загальної та спеціальної компетенції, а також органів місцевого самоврядування у фінансовій діяльності.

Характеристика відносин, що становлять поняття фінансового права, його місце в національній системі права. Предмет та метод фінансового права як галузі права. Система фінансового права. Інститути фінансового права. Загальна частина фінансового права. Особлива частина фінансового права. Джерела фінансового права: поняття та їх класифікація. Конституція України як основне джерело фінансового права. Фінансово-правові акти.

Поняття, ознаки та структура фінансово-правових норм. Особливості та класифікація фінансово-правових норм. Види фінансово-правових норм. Реалізація фінансово-правових норм. Поняття та особливості фінансових правовідносин. Види фінансових правовідносин, їх суб'єкти, об'єкт, зміст та види. Права та обов'язки учасників фінансових правовідносин. Виникнення, зміна та припинення фінансових правовідносин.

Тема 2. Правові засади фінансового контролю в Україні.

Поняття, організаційно-правовий механізм і призначення фінансового контролю. Фінансовий контроль як засіб забезпечення законності та фінансової дисципліни. Поняття та суть фінансового контролю. Завдання, об'єкти та суб'єкти фінансового контролю. Поняття методів і форм фінансового контролю. Сутність ревізії як методу фінансового контролю та види ревізій. Сутність перевірки як методу фінансового контролю та види перевірок. Система органів державного фінансового контролю. Особливості фінансового контролю органів місцевого самоврядування.

Система внутрішньогосподарського контролю. Поняття аудиту як фінансового контролю. Види аудиторського контролю.

Тема 3. Відповідальність за порушення фінансового законодавства.

Загально-правовий зміст юридичної відповідальності суб'єктів фінансового права. Поняття та склад фінансового правопорушення. Суб'єкти фінансового правопорушення. Об'єкт правопорушення, яке скоюють суб'єкти

фінансового права. Види юридичної відповідальності за порушення фінансового законодавства та їх особливості.

Характеристика юридичної відповідальності за порушення бюджетного, податкового, банківського, валютного законодавства України та законодавства у сфері страхування.

Порушення, що мають місце у сфері формування та виконання бюджету. Податкові правопорушення. Порушення у сфері діяльності банківських установ. Правопорушення на валютному та страховому ринках.

Тема 4. Бюджетне право. Бюджетна система України.

Поняття та значення бюджету. Бюджет як економічна категорія. Бюджет як правова категорія. Функції бюджету. Особливості бюджетного законодавства України. Бюджетний кодекс як джерело бюджетного права. Загальний і спеціальний фонди бюджету. Позабюджетні фонди. Резервний фонд бюджету. Порядок використання коштів із резервного фонду.

Поняття та особливості бюджетного права в Україні. Бюджетно-правові відносини, їх особливості та види. Суб'єкти бюджетних правовідносин. Поняття та види бюджетно-правових норм. Поняття бюджетного устрою.

Поняття бюджетної системи. Склад бюджетної системи України. Поняття місцевого бюджету. Принципи бюджетної системи України. Особливості зведеного бюджету. Бюджетна класифікація, її поняття та основні елементи. Доходи та видатки бюджету, їх класифікація. Поняття та сутність бюджетного дефіциту і профіциту. Залишок бюджетних коштів.

Поняття бюджетних повноважень та їх види. Міжбюджетні відносини в Україні. Сутність та методи бюджетного регулювання держави. Поняття та види міжбюджетних трансфертів.

Тема 5. Бюджетний процес в Україні.

Поняття, сутність та особливості бюджетного процесу. Поняття бюджетного періоду та бюджетного циклу. Особливості стадій бюджетного процесу. Склад учасників бюджетного процесу. Розпорядники бюджетних коштів та їх повноваження. Бюджетні запити. Бюджетні призначення та бюджетні асигнування. Основні напрямки бюджетної політики на наступний бюджетний період. Перелік документів до проекту закону про Державний бюджет України. Порядок розгляду, затвердження та організаційно-правового забезпечення виконання Державного бюджету України. Поняття місцевих бюджетів і бюджетів органів місцевого самоврядування. Особливості бюджетного процесу на місцевому рівні. Юридична база та порядок контролю виконання і звітності про виконання Державного та місцевих бюджетів.

Змістовий модуль 2.

ОСОБЛИВА ЧАСТИНА ФІНАНСОВОГО ПРАВА.

Тема 6. Правове регулювання публічних доходів. Податкове право.

Поняття та сутність публічних доходів, правові основи їх встановлення та стягнення. Поняття державних доходів та їх види. Місцеві доходи. Поняття

доходів бюджетів. Особливості класифікації публічних доходів. Система публічних доходів.

Визначення поняття «податок». Податки та їх характерні ознаки. Функції податків. Податкові доходи. Поняття податкового платежу та збору. Види неподаткових доходів. Податкова система України та її принципи. Класифікація податків. Загальнодержавні та місцеві податки і збори. Прямі і непрямі податки. Види податків залежно від платника.

Сутність та завдання податкового права як елементу фінансового права. Поняття та види податкових правовідносин та податкових норм.

Податковий кодекс України як джерело податкового права. Юридичний склад податку. Платник податку. Об'єкт оподаткування. База оподаткування. Ставка податку. Податковий період. Порядок обчислення податку.

Тема 7. Правове регулювання державних видатків і кошторисно-бюджетного фінансування.

Поняття публічних видатків, особливості правового регулювання відносин у галузі видатків. Поняття витрат держави, їх характерні особливості та принципи фінансування. Особливості витрат держави в нових умовах господарювання. Поняття та принципи бюджетного фінансування.

Основні принципи, методи та джерела фінансування галузей народного господарства. Порядок фінансування промисловості і капітальних вкладень. Проектно-кошторисна документація. Джерела фінансування капітальних вкладень.

Поняття та сутність кошторисно-бюджетного фінансування, принципи та об'єкти фінансування. Кошторис як основний фінансовий план витрат бюджетної установи. Правове значення кошторису витрат бюджетної установи на її утримання, порядок розробки та застосування. Види кошторисів витрат.

Порядок фінансування соціально-культурних заходів і соціального захисту населення. Порядок фінансування охорони здоров'я та фізичної культури. Порядок фінансування обороноздатності держави. Порядок фінансування державних органів законодавчої і виконавчої влади.

Тема 8. Правові основи державного кредиту. Державний борг.

Поняття й ознаки публічного кредиту. Сутність державного кредиту, його принципи і форми. Визначення відмінностей між державним та банківським кредитом. Поняття державних і місцевих запозичень. Інститут державних і місцевих запозичень. Принципи державних і місцевих запозичень.

Державний і муніципальний борги. Види і форми державного боргу. Управління державним і місцевим боргом. Нормативно-правове забезпечення відносин у галузі державного боргу. Поняття державних позик. Облігації внутрішніх державних позик та їх види. Облігації зовнішніх державних позик та їх види. Казначейські зобов'язання. Порядок здійснення запозичень до місцевих бюджетів України. Облігації місцевих позик.

Тема 9. Правові основи страхування.

Поняття страхування та його риси. Сутність і функції страхування. Історія виникнення і розвитку страхової справи у світі. Структура національного страхового ринку. Страхова компанія.

Основні галузі і види страхування. Майнове страхування. Особисте страхування. Соціальне страхування. Страхування цивільної відповідальності. Страхування підприємницьких ризиків. Співстрахування та перестрахування.

Добровільне та обов'язкове страхування. Класифікація фінансово-правових взаємовідносин у сфері страхування. Зміст та особливі умови договору страхування.

Організація нагляду та контролю за страховою діяльністю в Україні.

Тема 10. Правові основи банківської діяльності.

Поняття та структура банківської системи України; взаємозв'язки між її елементами по горизонталі і вертикалі.

Національний банк України, його правовий статус, функції. Структура Національного банку України, керівні органи. Характеристика заходів, які застосовуються Національним банком України до порушників фінансової дисципліни.

Правовий статус та види комерційних банків за спеціалізацією діяльності. Порядок створення, реорганізації і ліквідації комерційного банку.

Характеристика базових операцій комерційних банків. Правові основи кредитування. Поняття, принципи і види кредитів. Забезпечені кредити. Предмет застави при кредитуванні. Іпотека. Правова природа взаємозв'язку між банком і позичальником. Структура і зміст кредитного договору.

Порядок відкриття рахунку у банку. Правові форми безготівкових розрахунків. Основні платіжні документи.

Характеристика сумнівних і значних операцій. Відповідальність банків та їх клієнтів за порушення фінансової дисципліни.

Тема 11. Правове регулювання грошового обігу та розрахунків.

Поняття грошової системи. Грошова система України та її розвиток у сучасних умовах. Принципи побудови грошової системи та її структура. Елементи грошової системи. Правові основи грошового обігу в Україні. Грошова реформа: поняття, види. Етапи проведення грошової реформи в Україні.

Правила ведення безготівкових розрахунків. Форми платіжних документів, які підтверджують безготівкові розрахунки.

Порядок ведення касових операцій в Україні. Форми касових документів. Компетенція керівника організації, головного бухгалтера та касира при здійсненні касових операцій.

Контроль за веденням касових операцій. Порядок проведення ревізії каси та оформлення її результатів.

Тема 12. Правові основи валютного регулювання та контролю.

Поняття валюти та валютних цінностей. Поняття валютної операції. Правовий режим валютних операцій. Ліцензування валютних операцій комерційних банків. Порядок надання ліцензій на здійснення операцій з валютними цінностями, їх види. Загальні положення про розрахунки в іноземній валюті на території України. Правила здійснення операцій з купівлі та продажу іноземної валюти готівкою. Валютний контроль та органи, що його здійснюють.

4. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	денна форма				
	усього	аудиторні	у тому числі		
			лекції	семінари	сам. роб.
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1. ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА ФІНАНСОВОГО ПРАВА (30 балів)					
Тема 1. Предмет і система фінансового права.	5	2	2		3
Тема 2. Правові засади фінансового контролю в Україні.	8	5	4	1	4
Тема 3. Відповідальність за порушення фінансового законодавства.	9	5	4	1	5
Тема 4. Бюджетне право. Бюджетна система України.	5	3	2	1	3
Тема 5. Бюджетний процес в Україні.	5	3	2	1	3
Модульна контрольна робота №1	2	2		2	
Разом за змістовим модулем 1	38	20	14	6	18
Змістовий модуль 2. ОСОБЛИВА ЧАСТИНА ФІНАНСОВОГО ПРАВА (40 балів)					
Тема 6. Правове регулювання публічних доходів. Податкове право.	5	3	2	1	3
Тема 7. Правове регулювання державних видатків і кошторисно-бюджетного фінансування.	5	3	2	1	3
Тема 8. Правові основи державного кредиту. Державний борг.	5	2	2		3
Тема 9. Правові основи страхування.	6	4	2	2	4
Тема 10. Правові основи банківської діяльності.	6	3	2	1	4
Тема 11. Правове регулювання грошового обігу та розрахунків.	10	5	4	1	6
Тема 12. Правові основи валютного регулювання та контролю.	6	2	2	2	4
Модульна контрольна робота №2	1	1		1	
Разом за змістовим модулем 2	52	25	16	9	27
Усього годин	90	45	30	15	45

5. Теми семінарських занять

№ п/п	№ модуля / теми	Назва теми	К-ть годин
1	1/1-3	Поняття фінансового права, фінансовий контроль та відповідальність за порушення фінансового законодавства.	2
2	1/4-5	Бюджетне право та бюджетний процес.	2
3	1/1-5	Модульна контрольна робота №1	2
4	2/6-8	Публічні доходи, державні видатки та державний кредит.	2
5	2/9	Правові основи страхування.	2
6	2/10-11	Страхування, банківська діяльність та грошовий обіг.	2
7	2/12	Правові основи валютного регулювання та контролю.	2
8	2/6-12	Модульна контрольна робота №2	1
	Разом		15

6. Теми практичних занять не передбачені

7. Теми лабораторних занять не передбачені

8. Самостійна робота

№ п/п	№ модуля / теми	Назва теми	К-ть годин
1	1/1	Предмет і система фінансового права.	3
2	1/2	Правові засади фінансового контролю в Україні.	4
3	1/3	Відповідальність за порушення фінансового законодавства.	5
4	1/4	Бюджетне право. Бюджетна система України.	3
5	1/5	Бюджетний процес в Україні.	3
6	2/6	Правове регулювання публічних доходів. Податкове право.	3
7	2/7	Правове регулювання державних видатків і кошторисно-бюджетного фінансування.	3
8	2/8	Правові основи державного кредиту. Державний борг.	3
9	2/9	Правові основи страхування.	4
10	2/10	Правові основи банківської діяльності.	4
11	2/11	Правове регулювання грошового обігу та розрахунків.	6
12	2/12	Правові основи валютного регулювання та контролю.	4
	Разом		45

9. Методи та технології навчання

Методи викладання освітнього компонента 3 Фінансове право спрямовані на розв'язання навчальних завдань.

Вибір методів і технологій викладання та навчання здійснюється залежно від мети заняття, змісту, навчальних можливостей здобувачів освіти, особливостей особистості викладача, матеріально-технічного забезпечення.

Засоби навчання, які застосовуються при викладанні дисципліни, є словесні, наочні й практичні. Серед форм та методів подачі навчального матеріалу з освітнього компонента 3 Фінансове право застосовуються:

1. Структурно-логічне навчання: поетапна організація системи навчання, що забезпечує логічну послідовність постановки і вирішення дидактичних завдань на основі поетапного відбору їх змісту, форм, методів і засобів із урахуванням діагностування результатів;

2. Контекстне навчання: ґрунтується на інтеграції різних видів діяльності, як навчальної, наукової, так і практичної;

3. Проблемне навчання, яке здійснюється на основі ініціювання самостійного пошуку здобувачем освіти знань через проблематизацію (викладачем) навчального матеріалу.

Подані матеріали дозволяють здобувачеві освіти самостійно планувати терміни та обсяги змістової складової навчальної діяльності, прогнозувати її результативність.

За рівнем активності: пояснювально-демонстраційний, дослідницький.

За функцією: усне викладання матеріалу, закріплення, самостійна робота щодо засвоєння навчального матеріалу, перевірка і оцінка знань та умінь.

Самостійна робота здобувачів освіти включає дві складові: самостійна підготовка до аудиторних занять, до занять у режимі онлайн, підготовка до тематичного тестового контролю та рубіжного контролю.

10. Методи та форми контролю

Методами та формами контролю результатів навчання є: залік; стандартизовані тести; реферати; студентські презентації та виступи на наукових заходах; розрахункові роботи; інші види індивідуальних та групових завдань.

Форми контролю знань здобувачів:

- поточний;
- модульний ;
- підсумковий (екзамен).

Поточний контроль знань здобувачів протягом одного семестру включає оцінку за роботу на семінарських заняттях, практичну та самостійну роботу.

Модульний контроль знань здійснюється через проведення аудиторних письмових контрольних робіт або комп'ютерного тестування.

Підсумковий контроль знань проводиться у формі екзамену за екзаменаційними білетами, кожен з яких включає три питання (усно). Екзаменаційні білети повинні бути затвердженими в установленому порядку.

Екзамен є обов'язковою підсумковою формою контролю, яка дає змогу оцінити системне, а не фрагментарне засвоєння навчального матеріалу і не може бути зведена до рівня поточних форм контролю.

Оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється за 100-бальною шкалою, яка переводиться відповідно у національну шкалу («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалу європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС - A, B, C, D, E, F, G).

Критерії та засоби оцінювання запланованих програмних результатів навчання

Критеріями ефективності запланованих результатів навчання є глибина та дієвість знань, системність та усвідомленість знань.

Методами і засобами оцінювання підготовки до занять та виконання практичних завдань виступають: усний контроль (індивідуальне і фронтальне опитування здобувачів освіти); засоби письмового контролю (тестові завдання, контрольні роботи, ситуаційні задачі), індивідуальні завдання – написання рефератів.

Рейтингова система оцінювання дозволяє врахувати рівень знань, поточну підготовку студентів до аудиторних занять та визначити рівень засвоєння навчального матеріалу окремої теми. Підсумкова оцінка виставляється після складання заліку за рейтинговими показниками.

Норми і критерії оцінювання знань запланованих програмних результатів навчання

Оцінка «відмінно» (рівень досягнень A, бали 90-100). Здобувач освіти відповідно до програми виявив всебічні, системні й глибокі знання навчального матеріалу, володіє відомостями з основної і додаткової літератури, сформулював повні відповіді на всі поставлені запитання, виявив креативність та уміння творчого застосування набутих теоретичних знань для вирішення практичних завдань; має загальний високий рівень ерудиції та культури мови, здатний до самостійного поповнення надбаних знань і умінь у процесі подальшої навчальної роботи та професійної діяльності.

Оцінка «добре» (рівень досягнень B, бали 82 - 89). Здобувач освіти міцно засвоїв програмний матеріал, вміє логічно і послідовно його викласти, має повні та системні знання з дисципліни, точно формулює означення й правила, не допускає істотних помилок у відповідях на запитання, вільно оперує навчальним матеріалом дисципліни, знає наукову й довідкову

літературу, має здатність до самостійного поповнення та оновлення знань.

Оцінка «добре» (рівень досягнень C, бали 75 - 81). Здобувач освіти виявив системні й глибокі знання навчального матеріалу, володіє відомостями з основної літератури, виявив уміння застосування набутих теоретичних знань для вирішення практичних завдань, глибоко розуміє матеріал. Знання здобувача освіти з окремих тем мають неповний характер, немає достатньої самостійності в аргументації відповідей, у відповідях він допускає недоліки, які може самостійно виправити.

Оцінка «задовільно» (рівень досягнень D, бали 64 - 74). Здобувач освіти виявив знання основного навчального матеріалу в необхідному для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності обсязі, вияв поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, давав неповні відповіді на поставлені запитання із застосуванням певних штампів, виявив уміння репродуктивного вирішення практичних завдань, у процесі їхнього виконання допускав суттєві помилки, які міг усунути лише за допомогою викладача.

Оцінка «задовільно» (рівень досягнень E, бали 60 - 63). Здобувач освіти володіє навчальний матеріал поверхово й фрагментарно.

Оцінка «незадовільно» (рівень досягнень FX, бали 35 - 59). Здобувач освіти не засвоїв переважної частини програмного матеріалу, має поверхове, фрагментарне уявлення про дисципліну, допускав принципові помилки при виконанні передбачених програмою завдань, на більшість запитань не давав відповіді, не здатний використати наявні знання під час виконання простих практичних завдань, але спроможний самостійно доопрацювати програмний матеріал і підготуватися до повторного складання.

Оцінка «незадовільно» (рівень досягнень F, бали 1-34). Здобувач освіти не опанував навчальним матеріалом, не має знань із більшої його частини, не дає відповіді на більшість поставлених завдань, не спроможний самостійно опанувати програмним матеріалом і потребує повторного вивчення дисципліни.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за розширеною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	

64-74	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Рекомендовані джерела інформації

11.1. Базова література

1. Вишновецький В.М., Пивовар Ю.І., Устинова І.П. Фінансове право України: навчальний посібник. Тернопіль : Вектор, 2015. 364 с.
2. Фінансове право України : навчальний посібник / М. В. Ковалів, С. С. Єсімов, І. М. Проць, Р. М. Скриньковський, Ю. Р. Лозинський. Львів : СПОЛОМ, 2022. 394 с.
3. Фінансове право: підручник / за ред. М. П. Кучерявенка і О.О. Дмитрик. Харків : Право, 2019. 416 с.
4. Фінансове право: підручник / за ред. Т.Є. Кагановської та М.П. Кучерявенка. Харків: Право, 2022. 432 с.
5. Податкове право України. Навчальний посібник. Харків : Право, 2013. - 536 с.
6. Фінансове право: підручник / за заг.ред. О.М. Бандурки та О.П. Гетманець; Ю.М. Жорнокуй, О.В. Кашкарьова, Т.В. Колесник та інші. Харків : Екограф, 2015. 500 с.
7. Фінансове право України: навч. посібник (у схемах, таблицях та коментарях) / К. А. Гурковська, О. Б. Мороз, Ю. С. Назар, Л. М. Сукмановська. Львів : ЛьвДУВС, 2016. 308 с.
8. Фінансове право: підручник / М.П. Кучерявенко, О.О. Дмитрик, О.А. Лукашев та ін.. Харків : Право, 2016. 440 с.

11.2. Допоміжна література

1. Бюджетний кодекс України. Науково-практичний коментар / за ред. Л.К. Воронової, М.П. Кучерявенка. Харків: Право, 2015. 608 с.
2. Велика українська юридична енциклопедія : у 20 т. Т. 6 : Фінансове право / редкол.: М. П. Кучерявенко (голова) та ін.; Нац. акад. прав. наук України; Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право, 2020. 616 с.
3. Податкове право України: навч. посібник / О.Б. Чорномаз. Львів: ЛьвДУВС, 2016. 700 с.
4. Фінансове право : посіб. для підгот. до іспитів / О. О. Головашевич, О. О. Дмитрик, М. П. Кучерявенко, К. О. Токарева. Харків: Право, 2017. 228 с.

11.3. Інтернет-ресурси

1. Офіційний веб-портал Верховної Ради України - URL: <http://rada.gov.ua/>
2. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України - URL: <https://www.kmu.gov.ua/>
3. Веб-портал Міністерства фінансів України – URL: <https://mof.gov.ua/uk/>
4. Офіційний веб-портал Державної аудиторської служби України – URL: <https://dasu.gov.ua/>
5. Офіційний веб-сайт Державної казначейської служби України – URL: <https://www.treasury.gov.ua/>
6. Офіційний портал Державної податкової служби України – URL: <https://tax.gov.ua/>
7. Офіційний веб-сайт Державної служби фінансового моніторингу України – URL: <https://fiu.gov.ua/>
8. Офіційне Інтернет-представництво Національного банку України – URL: <https://bank.gov.ua/>
9. Навчальні матеріали з фінансового права Національної академії внутрішніх справ - URL: https://arm.naiu.kiev.ua/books/finance_law_20/inf/vstup.html